

# Twitch Kullanıcıların Motivasyonları Ölçme

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Twitch Kullanıcıların Motivasyonları Ölçme*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31997>

## Özet

**Twitch Kullanıcıların Motivasyonları Ölçeği**, dijital oyun yayınları izleyen kullanıcıların motivasyonları, kişilik yapıları ve kullanım davranışları kapsamlı bir şekilde incelemek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle popüler canlı yayın platformu Twitch örneği üzerinden izleyicilerin yayınları takip etme nedenlerini psikoloji ve iletişim bilimleri perspektifinden analiz etmeye odaklanmaktadır. Ölçeğin uyarlanması, Yüksek lisans tezi kapsamında 2020 yılında Yasin Üngören tarafından gerçekleştirilmiştir.

Ölçek, orijinal bir yabancı dil aracındaki Türkçe diline ve kültürel bağlama adapte edilmesiyle oluşturulmuştur. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, ölçeğin Türk popülasyonunda Twitch izleme motivasyonları ölçmek için uygun ve güvenilir bir araç olduğunu göstermiştir.

## Anahtar Kelimeler

Twitch, yayın izleme motivasyonları, dijital oyun, internet kullanımı, uyarlama, psikometrik özellikler, yüksek lisans tezi.

## Yazarlar

Yasin Üngören.

## Amaç

Ölçeğin temel amacı, **dijital oyun yayınları** izleyicilerinin (özellikle Twitch kullanıcılarının) yayınları izleme motivasyonları sistematik olarak ölçmek ve bu motivasyonları kullanıcıların kişilik yapıları ile yayın kullanım davranışları arasındaki ilişkileri ortaya koymaktır. Ölçek, bu alandaki teorik boşluğu doldurmayı ve medya tüketimi üzerine çalınan araştırmacılara güvenilir bir araç sunmayı hedeflemektedir.

Bu uyarlama çalışması, orijinal motivasyon ölçeğinin Türk kültürüne ve yayın izleme bağlamına uygunluğunu test ederek, gelecekteki ampirik araştırmalar için sağlam bir temel sağlamıştır. Ölçek, izleyicilerin eğlence, sosyal etkileşim, bilgi edinme ve eskapizm gibi farklı motivasyon boyutları ne ölçüde deneyimlediğini belirlemeye olanak tanır.

## Yapı

Ölçek, kullanıcıların **canlı yayın** izleme eyleminin altında yatan çeşitli psikolojik ve sosyal güdeleri ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu güdeler, genellikle kitle iletişim araştırmalarında kullanılan Kullanıcılar ve Duyumlar Kuramı çerçevesinde incelenmiştir.

Ölçek, Twitch izleyicilerinin neden zamanları ve dikkatlerini bu platformlarda geçirdiklerini anlamaya yönelik faktörleri ayrıtırmaktadır. Bu faktörler, izleyicinin kişisel doyum düzeyini ve platforma olan bağlılığını belirleyen temel motivasyonel bileşenlerdir.

## Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, uyarlama çalışmasında titizlikle yürütülmüştür. Elde edilen bulgular, ölçeğin teorik yapıya ne ölçüde temsil ettiğini gösteren çeşitli yöntemlerle desteklenmiştir:

**Yapı Geçerliliği:** Ölçeğin faktörlerinin, teorik olarak ölçmesi beklenen yapılarla tutarlılığını test eder.

**Doğrulama Faktör Analizi (DFA):** Ölçeğin faktör yapısının, teorik olarak beklenen yapıyla uyumlu olup olmadığını istatistiksel olarak doğrulamak için kullanılmaktadır. Uyum indeksleri, modelin kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermiştir.

**Yakınsama ve Ayırt Edicilik Geçerliliği:** Maddelerin aynı yapıya ölçeğin diğer maddelerle yüksek korelasyonunu (yakınsama) ve farklı yapılardan ayrıtmalarını (ayırt edicilik) inceleyerek ölçeğin yapısal netliği değerlendirilmiştir.

**Ölçüt Geçerliliği:** Ölçeğin, ilgili diğer kriterlerle (örneğin, kullanım sıklığı, yayıncuya duyulan güven veya memnuniyet düzeyi) olan ilişkisi incelenerek ölçüt geçerliliği sağlanmıştır.

## Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığı ve kararlılığı, güvenilirlik analizleri aracılığıyla incelenmiştir. Bu analizler, ölçek maddelerinin tutarlı ve güvenilir sonuçlar ürettiğini göstermiştir.

**İç Tutarlılık:** Maddelerin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösteren temel bir güvenilirlik ölçütüdür.

**Cronbach Alpha ( $\alpha$ ):** En yaygın kullanılan iç tutarlılık katsayısı olup, ölçeğin genel güvenilirlik düzeyini belirlemek için hesaplanmıştır. Uyarlama çalışmasında elde edilen yüksek Alpha değerleri, ölçeğin güvenilirliğini işaret etmektedir.

**Kompozit Güvenirlilik:** Özellikle **Doğrulama Faktör Analizi** bağlamında, her bir faktörün bireysel olarak ne kadar güvenilir olduğunu değerlendirmek için kullanılan gelişmiş bir güvenilirlik ölçüsüdür.

## Faktör Analizi

Uyarlama sürecinde, ölçeğin orijinal yapısının Türkçe veri setinde korunup korunmadığını belirlemek amacıyla **Doğrulama Faktör Analizi (DFA)** uygulanmıştır. DFA, ölçeğin çok boyutlu yapısının desteklenmesi ve motivasyon faktörlerinin istatistiksel olarak birbirinden ayrılabilir olduğunu kanıtlamıştır.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin alt boyutları Twitch izleme motivasyonları doğru ve ayrılmaz bir şekilde ölçtüğünü, böylece yapısal geçerliliği sağlandığını göstermektedir. Bu analizler, ölçeğin teorik modelinin ampirik veriye iyi uyum sağladığını ortaya koymuştur.

## Araç

**Test Türü:** Uyarılama

**Biçim:** Yazılı Anket (Yüksek lisans tezi kapsamında birincil veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.)

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Popülasyon Grubu:** Dijital oyun yayını izleyicileri (Twitch kullanıcıları)

**Yaş Grubu:** Belirtilmemiş (Genellikle ergenlik sonrası ve yetişkin internet kullanıcıları)

**Popülasyon Detayları:** Türkiye'deki Twitch platformu kullanıcılarından oluşan örneklem üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır.

**Test Metodolojisi:** 7'li Likert tipi derecelendirme kullanılmıştır (1= kesinlikle katılmıyorum - 7= kesinlikle katılıyorum). Yüksek puanlar, ilgili motivasyon faktörünün gücünün yüksek olduğunu gösterir.

## Anahtar Kelimeler

Twitch, motivasyon, dijital oyun yayını, psikometri, Likert ölçeği, faktör analizi, güvenilirlik, Yasin Üngören.

## Yazarlar

**Sorumlu Yazar:** Yasin Üngören

**Yazar ORCID Tanımlayıcıları:** Bilgi mevcut değil.

**Kurum E-posta Adresleri:** Bilgi mevcut değil.

**Yayın Adresi:** yasinungoren@gmail.com

## Çinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Yasin Üngören tarafından 2020 yılında Sakarya Üniversitesi'nde sunulan bir yüksek lisans

tezi kapsamında uyarlanmıştır. Ölçeğin akademik veya ticari amaçlı kullanımı için sorumlu yazar ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilmektedir. Telif veya kullanım ücretleri hakkında resmi bir bilgi kaynağı bulunmamaktadır.

**Test Yılı:** 2020 (Uyarlama çalışması tamamlanmıştır).

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: [twitch-kullanicilarinin-motivasyonlari-olcegi-toad.pdf](#)

## Kaynaklar

Üngören, Y. (2020). Dijital oyun yaygın izleyicilerinin kişilik yapıları ve kullanım davranışları ile yaygın izleme motivasyonlarının incelenmesi: Twitch örneği (Tez No. 638235) . Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı.

Tezin araştırma özeti veya detaylarına ResearchGate üzerinden erişim sağlanabilir: [researchgate.net](#)

## Twitch Kullanıcıların Motivasyonları Ölçeği Maddeleri

**IMPORTANT:** The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

**ÖNEMLİ:** Ölçek maddeleri kaynak içerikte doğrudan sağlanmamıştır. Maddelerin tamamına erişim, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan yüksek lisans tezinin incelenmesi veya sorumlu yazar Yasin Üngören ile iletişime geçilmesi yoluyla sağlanabilir.

Ölçek maddeleri, 7'li Likert formatında derecelendirilmektedir (1= kesinlikle katılmıyorum - 7= kesinlikle katılıyorum).